

Nr 165

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 28 § lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker, m. m.; given Stockholms slott den 19 april 1963.

Under åberopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag angående ändrad lydelse av 28 § lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker; och
- 2) lag angående ändrad lydelse av 62 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att sparbank får möjlighet att genom ändring i sitt reglemente höja det individuella maximibeloppet för s. k. blancokredit från 5 000 till 15 000 kronor. Vidare föreslås en mindre ändring av bestämmelserna om affärsbankernas inlåningsrätt. De föreslagna lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 juli 1963.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 28 § lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker

Härigenom förordnas, att 28 § lagen den 3 juni 1955 om sparbanker skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

28 §.

Sparbanks utlåningsrörelse — —
— sparbankens verksamhetsområde.

Lån må — — — tjugufemtusen kronor.

Lån utan särskild säkerhet må beviljas till belopp i varje särskilt fall av högst femtusen kronor och sammanlagt motsvarande högst en femtedel av sparbankens fonder ävensom, utan sagda begränsningar, till kommun eller därmed jämförlig samfällighet eller till annan sparbank.

I övrigt — — — i sparbanken.

Lån, för — — — stycket sägs.

Vad i — — — är ansvarig.

(Föreslagen lydelse)

28 §.

Sparbanks utlåningsrörelse — —
— sparbankens verksamhetsområde.

Lån må — — — tjugufemtusen kronor.

Lån utan särskild säkerhet må beviljas till belopp i varje särskilt fall av högst femtusen kronor eller det högre belopp, dock högst femtontusen kronor, som må vara bestämt i reglementet. Lån som här avses må beviljas till ett sammanlagt belopp motsvarande högst en femtedel av sparbankens fonder. Utan hinder av vad nu sagts må lån utan särskild säkerhet beviljas annan sparbank eller kommun eller därmed jämförlig samfällighet.

I övrigt — — — i sparbanken.

Lån, för — — — stycket sägs.

Vad i — — — är ansvarig.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1963.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 62 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om
bankrörelse

Härigenom förordnas, att 62 § lagen den 31 mars 1955 om bankrörelse skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

62 §.

Bankaktiebolag äger mottaga inlåning med
d e l s ett belopp motsvarande summan av

a) bolagets inneliggande — — — fullgod beskaffenhet; samt

g) intill ett sammanlagt belopp, motsvarande högst tre gånger bolagets eget kapital och högst *ett*hundra miljoner kronor, fordringar, för vilka säkerheten utgöres av

fullgoda inhemska obligationer, därvid obligationerna skola medräknas till så stor del av sitt värde som angives under d)—f) här ovan,

inteckning i jordbruksfastighet eller sådan bostads- eller affärsfastighet, som är belägen inom område, för vilket stadsplan eller byggnadsplan fastställts, inom sextio procent av senast fastställda taxeringsvärdet, eller

inteckning i tomträtt till bebyggd fastighet, såvida den eller de byggnader, som finnas uppförda därå, äro avsedda väsentligen för bostadsändamål, inom sextio procent av senast fastställda taxeringsvärdet å byggnaderna;

d e l s o c k — — — och fem miljoner kronor.

Såsom inlåning — — — pantförskrivna medel.

På ansökan — — — utställda av bolaget.

(Föreslagen lydelse)

62 §.

Bankaktiebolag äger mottaga inlåning med

d e l s ett belopp motsvarande summan av

a) bolagets inneliggande — — — fullgod beskaffenhet; samt

g) intill ett sammanlagt belopp, motsvarande högst tre gånger bolagets eget kapital och högst *två*hundra miljoner kronor, fordringar, för vilka säkerheten utgöres av

fullgoda inhemska obligationer, därvid obligationerna skola medräknas till så stor del av sitt värde som angives under d)—f) här ovan,

inteckning i jordbruksfastighet eller sådan bostads- eller affärsfastighet, som är belägen inom område, för vilket stadsplan eller byggnadsplan fastställts, inom sextio procent av senast fastställda taxeringsvärdet, eller

inteckning i tomträtt till bebyggd fastighet, såvida den eller de byggnader, som finnas uppförda därå, äro avsedda väsentligen för bostadsändamål, inom sextio procent av senast fastställda taxeringsvärdet å byggnaderna;

d e l s o c k — — — och fem miljoner kronor.

Såsom inlåning — — — pantförskrivna medel.

På ansökan — — — utställda av bolaget.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1963.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars
1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM,
KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON,
HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändrade regler angående sparbanks rätt att bevilja blancokredit och angående affärsbanks inlåningsrätt* samt anför därvid följande.

I. Inledning

Svenska sparbanksföreningen har i skrivelse den 25 september 1962 hemställt om sådan ändring av 28 § tredje stycket sparbankslagen, att sparbank beredes ökad möjlighet att bevilja s. k. b l a n c o k r e d i t, d. v. s. lån utan särskild säkerhet.

Över denna framställning har efter remiss *yttranden* avgivits av bankinspektionen och fullmäktige i riksbanken. Remissorganen har ej haft något att erinra mot framställningen.

Svenska bankföreningen har i skrivelse den 25 oktober 1962 hemställt om ändring av bestämmelserna i 62 § första stycket banklagen angående a f f ä r s b a n k s i n l å n i n g s r ä t t. Denna är satt i relation till bankens egna tillgångar med ett principiellt krav på täckning för inlåningen i bankens eget kapital. Från detta krav undantas inlåning till belopp motsvarande vissa placeringar, vilka betraktats som riskfria. Till dessa s. k. täckningsfria placeringar hänförs i banklagen bl. a. fordringar mot säkerhet av fullgoda obligationer och botteninteckningar i vissa fastigheter eller tomträtter intill ett sammanlagt belopp, motsvarande högst tre gånger bankens eget kapital och högst etthundra miljoner kronor. Bankföreningens framställning syftar till att vidga ramen för de täckningsfria placeringarna genom en höjning av detta belopp till tvåhundra miljoner kronor.

Över bankföreningens framställning har efter remiss *yttranden* avgivits av bankinspektionen, bostadsstyrelsen, generalpoststyrelsen, fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret, kreditinstitututredningen, Svenska sparbanksföreningen samt Sveriges jordbrukskasseförbund. Remissinstanserna har tillstyrkt den föreslagna lagändringen eller lämnat denna utan erinran.

Jag anhåller nu att få taga upp dessa ärenden till närmare behandling.

II. Sparbankernas blancokreditgivning

Gällande regler

Enligt 28 § tredje stycket i 1955 års lag om sparbanker får sparbank bevilja lån utan särskild säkerhet, s. k. blancokredit, till belopp i varje särskilt fall av högst 5 000 kronor och sammanlagt motsvarande högst en femtedel av sparbankens fonder. Blancokredit får dock utan sådana begränsningar beviljas kommun eller därmed jämförlig samfällighet eller annan sparbank. I övrigt äger sparbank enligt stadgande i fjärde stycket av samma paragraf utlämna lån endast mot fullgod säkerhet av pant eller borgen.

Enligt 56 § banklagen har affärsbank rätt att — utöver lån till stat, kommun, bankbolag, sparbank m. fl. samfälligheter och inrättningar — dels lämna kortvarig blancokredit till affärsidkare i och för hans rörelse, om med hänsyn till omständigheterna trygghet för förbindelsens fullgörande ändå kan anses föreligga, dels i vissa fall diskontera växel utan accept, dels slutligen lämna viss annan kredit utan säkerhet. För den sistnämnda formen av blancokredit gäller emellertid en begränsning av lånesumman till, i varje särskilt fall, 75 000 kronor för kredit till småföretagare för hans rörelse och eljest 15 000 kronor.

Möjligheten för affärsbank att bevilja blancokredit åt annan än småföretagare infördes genom lagändring år 1960. Det högsta beloppet i varje särskilt fall bestämdes därvid till 5 000 kronor. Efter framställning till Kungl. Maj:t i februari 1962 från Svenska bankföreningen har genom lagändring, som trätt i kraft den 1 januari 1963, beloppet höjts till det nu gällande.

Sparbanksföreningens framställning

I sin framställning redogör Svenska sparbanksföreningen inledningsvis för de regler, som gäller för sparbanks blancokreditgivning, och de bestämmelser i samma hänseende, som vid tiden för framställningens ingivande gällde för affärsbank. I detta sammanhang erinrar sparbanksföreningen även om den framställning från Svenska bankföreningen, som legat till grund för den nyligen vidtagna höjningen av gränsen för affärsbankernas blancokrediter.

Sparbanksföreningen framhåller härefter att rätten att lämna blancokredit, vilken var ny i 1955 års sparbankslag, innebär en betydelsefull utvidgning av sparbankernas möjligheter att tillgodose kundkretsens kreditbehov. Här nämns särskilt långivningen till jordbruket som en viktig sektor, där blancokreditgivningen enligt föreningens uppfattning utgör en smidig och ofta nödvändig form för lån till nyuppsättning och förnyelse av utrustning eller ett hjälpmedel i de fall då jordbrukare på grund av onormal väderlek drabbas av tillfälliga likviditetssvårigheter. Föreningen menar vidare, att blancokrediterna befrämjar den s. k. sparlåneverksamheten. Denna avser kreditgivning till personer, som bundit sig för periodiskt sparande för att med det vid sparperiodens slut uppsparade beloppet jämte det i anslutning

därtill erhållna sparlånet förvärva vissa mera kostnadskrävande kapitalvaror. Här ifrågakommer, anför föreningen, särskilt lån för anskaffande av egna hem eller för bosättning.

Enligt sparbanksföreningens uppfattning är den i lagen stipulerade 5 000-kronorsgränsen för låg med hänsyn till de ändamål, för vilka blancokrediterna i stor utsträckning kommer till användning i sparbankernas utlåningsrörelse. I sammanhanget bör också, menar föreningen, penningvärdeförsämringen liksom den allmänna höjningen av inkomstnivån efter sparbankslagens ikraftträdande beaktas.

Mot bakgrund av det anförda synes det föreningen angeläget att sparbankernas rätt till blancokreditgivning vidgas. Detta bör enligt föreningens mening kunna ske genom ett tillägg till 28 § tredje stycket sparbankslagen, varigenom sparbank medges att i sitt reglemente införa bestämmelse att blancokredit varom här är fråga får lämnas till ett belopp av i varje särskilt fall högst 15 000 kronor.

Remissyttrandena

De båda remissinstanserna har, som jag nämnt i inledningen, inte haft något att erinra mot sparbanksföreningens framställning.

Bankinspektionen framför i sitt remissyttrande vissa synpunkter av allmänt intresse på blancokreditgivningen.

Till en början redovisar inspektionen siffersammanställningar till belysning av den ifrågavarande kreditgivningens omfattning och utveckling. Av sammanställningarna framgår, att blancokrediterna — utöver dem som lämnas till kommun eller annan sparbank — var av mycket obetydlig omfattning under de tre första åren efter sparbankslagens tillkomst. Inspektionen påpekar, att totalbeloppet för alla sparbankers blancokrediter först år 1959 översteg miljonstrecket för att följande år stiga till fem miljoner kronor. Vidare framgår av bankinspektionens uppgifter, att de 40 minsta sparbankerna under år 1960 inte lämnade några blancokrediter under det att medelbeloppet per sparbank för sådana krediter samma år uppgick till 74 400 kronor för de 35 största sparbankerna med ett sammanlagt blancokreditbelopp av 2 604 000 kronor.

Att blancokreditgivningen hållit sig inom så snäva gränser som de anförda siffrorna ger vid handen tillskriver inspektionen till stor del de direktiv om allmän återhållsamhet i kreditgivningen, som under den aktuella tiden utgått från riksbanken. Inspektionen finner emellertid den redovisade kreditvolymen så liten i förhållande till den högsta medgivna och så betydelselös i förhållande till den totala kreditgivningen, att man synes kunna utgå från att sparbankerna själva bedömt behovet och nyttan av blancokrediterna som relativt ringa.

Bankinspektionen anser sig emellertid inte kunna förneka, att det för de enskilda krediterna fastställda maximibeloppet i vissa fall kan såsom väl lågt lägga hinder i vägen för tillgodoseende av ett kreditbehov som från

solvenssynpunkt ansetts möjligt att tillfredsställa. Inspektionen syftar då främst på sparlåneverksamheten för anskaffande av bostad. Enligt inspektionens mening finns däremot inte anledning att underlätta blancokreditgivningen för exempelvis förvärv av bilar eller andra konsumtionsvaror. Under sådana förhållanden vore det, menar inspektionen, mest konsekvent att medge höjning av kreditgränserna endast för s. k. sparlån eller liknande kredit. Med hänsyn till att en differentiering efter kreditens ändamål ofta kan skapa ömtåliga gränsfall och i praktiken vara svår att kontrollera tillstyrker inspektionen likväl det framlagda förslaget. Härvid anför dock inspektionen, att den ökade möjligheten till blancokreditgivning inte får innebära en allmän kreditgivning av detta slag från sparbankernas sida. Endast för sådana speciella fall, som inspektionen berört, bör enligt dess mening en höjning av kreditgränsen komma i fråga.

Avslutningsvis konstaterar inspektionen, att den föreslagna lagtekniska utformningen innebär en möjlighet till gradering av blancokreditgivningen efter sparbankernas storleksordning. Detta förhållande jämte relationen till sparbankernas fonder torde, menar inspektionen, utgöra en garanti för att utvecklingen på området inte leder till missförhållanden.

Departementschefen

Sparbank får enligt sparbankslagen — utöver vissa särskilt angivna fall — lämna kredit utan särskild säkerhet, s. k. blancokredit, inom en ram, som är fastställd till högst en femtedel av sparbankens fonder. För varje enskilt fall får dock lånet inte överskrida 5 000 kronor.

Rätten för sparbank att bevilja blancokredit infördes i den nuvarande sparbankslagen av år 1955. Tillkomsten av denna rätt grundade sig i huvudsak på uppfattningen, att personer med ordnad ekonomi men utan tillgång till bankmässig säkerhet borde ha möjlighet att skaffa sig mindre kapital för igångsättande av egen rörelse eller för liknande syften. Som framgår av bankinspektionens remissyttrande har den för blancokrediter till enskild person medgivna ramen hittills inte utnyttjats till någon mera betydande del. I allmänhet torde också de individuella lånebeloppen väsentligt understiga det tillåtna maximibeloppet.

Såsom sparbanksföreningen framhåller, kan emellertid det nuvarande maximibeloppet stundom visa sig alltför lågt. Detta gäller — utöver de från början närmast avsedda fallen — sådana fall, då låntagare genom s. k. sparlån vill finansiera bostadsanskaffning och bosättning. En alltför snäv begränsning av de individuella lånemöjligheterna i nu nämnda och liknande fall synes knappast önskvärd. Hittills vunna erfarenheter av blancokreditgivningen visar, att misskötsel från låntagarnas sida inte förekommer annat än i undantagsfall. Från säkerhetssynpunkt bör därför inte möta några betänkligheter mot en höjning av maximibeloppet. En sådan höjning får även anses motiverad av den allmänna inkomst- och kostnadsstegringen sedan sparbankslagens införande.

Enligt sparbanksföreningens förslag skulle sparbank nu få rätt att i sitt reglemente införa bestämmelser om blancokreditgivning med ett högre individuellt maximibelopp än det nu allmänt gällande. Som högsta belopp har föreslagits 15 000 kronor. En motsvarande höjning av maximibeloppet för blancokrediter i allmänhet skedde nyligen för affärsbankernas del. Med hänsyn till vad jag tidigare anfört har jag inte något att erinra mot en motsvarande höjning beträffande sparbankerna. Höjningen bör inte vara begränsad till blancokredit för visst ändamål utan avse all sådan kreditgivning som nu kommer i fråga i detta sammanhang. Genom att höjningen, såsom sparbanksföreningen själv föreslagit, göres tillämplig först i och med en ändring i vederbörande sparbanks reglemente, vilket förutsätter godkännande av bankinspektionen, föreligger viss garanti för att utvecklingen på området inte leder till missförhållanden.

I enlighet med det anförda vill jag föreslå den ändringen av 28 § sparbankslagen, att sparbank får möjlighet att genom ändring i sitt reglemente införa ett individuellt maximum för sina blancokrediter av upp till 15 000 kronor. Den föreslagna lagändringen bör träda i kraft den 1 juli 1963.

III. Affärsbankernas inlåningsrätt

Gällande regler

Den maximala storleken av en affärsbanks inlåningsvolym i relation till bankens egna tillgångar regleras genom bestämmelser i 62 § banklagen. Härvid gäller att sådana bankens placeringar som ansetts alltigenom riskfria, s. k. täckningsfria placeringar, får till hela sitt värde utgöra underlag för inlåning, under det att andra placeringar endast delvis eller inte alls ansetts böra grunda inlåningsrätt. I den mån inlåningen inte motsvaras av täckningsfria placeringar är dess storlek begränsad till belopp, som ställs i relation till bankens eget kapital.

Såsom i praktiken riskfria och därför även helt täckningsfria har betraktats vissa i 62 § a)—d) angivna banktillgångar, exempelvis ineliggande kassa eller hos riksbanken, på postgiro eller i annan bank inestående medel samt — intill marknadsvärdet, dock högst nominella värdet — svenska statens skattkamarväxlar eller s. k. guldkantade obligationer med en återstående löptid av högst fem år.

I 62 § e)—g) upptas vissa placeringar, som endast delvis är täckningsfria. Hit hör exempelvis guldkantade obligationer med längre återstående löptid än fem år och andra inhemska obligationer av fullgod beskaffenhet. Dessa tillgångar är täckningsfria till tre fjärdedelar av marknadsvärdet, dock högst tre fjärdedelar av nominella beloppet. Till de delvis täckningsfria placeringarna hör enligt 62 § g) även fordringar, för vilka säkerheten utgörs av fullgoda inhemska obligationer eller av in-teckning, inom sextio procent av senast fastställda taxeringsvärdet, i vissa fastigheter eller tomträtter. För täckningsfriheten beträffande de i 62 § g) angivna placeringarna gäller ett

sammanlagt maximum, motsvarande tre gånger bankens eget kapital, dock högst etthundra miljoner kronor. De in-teckningar, varom här är fråga, skall gälla i jordbruksfastighet eller i bostads- eller affärsfastighet inom område, för vilket stadsplan eller byggnadsplan fastställts, eller i tomträtt till bebyggd fastighet. I sistnämnda fall förutsättes även att den byggnad eller de byggnader, som finns uppförda på fastigheten, är avsedda väsentligen för bostadsändamål.

Den inlåning, som inte motsvaras av täckningsfria placeringar, får högst uppgå till ett belopp motsvarande fem gånger det egna kapitalet, om detta inte överstiger fem miljoner kronor, och eljest till ett belopp av tjugufem miljoner kronor ökat med tio gånger skillnaden mellan det egna kapitalet och fem miljoner kronor.

Bankföreningens framställning

Svenska bankföreningen erinrar i sin framställning inledningsvis om att såväl banklagen som sparbankslagen och lagen om jordbrukskasserörelsen innehåller bestämmelser med krav på viss fondtäckning för sådan inlåning som inte motsvaras av i huvudsak riskfria, s. k. täckningsfria placeringar. I fråga om den närmare utformningen av fondtäckningskravet skiljer sig emellertid, påpekar föreningen, de tre lagarna avsevärt från varandra, bl. a. såtillvida att ramen för täckningsfria placeringar är snävare för affärsbankerna än för de andra kreditinstituten. Framför allt gäller detta, fortsätter föreningen, placeringar i obligationer och i lån mot säkerhet av obligationer eller bottenin-teckningar.

Enligt bankföreningens mening är den särskilda stränghet, som lagstiftningen på förevarande område visar mot affärsbankerna, inte motiverad. Några sakliga skäl för en olikartad behandling av kreditinstituten vid upprättande av katalogerna över täckningsfria placeringar föreligger sålunda enligt föreningens uppfattning inte. Skiljaktigheterna härvidlag synes inte ha grundat sig på några mer ingående utredningar om de verkliga förlustriskerna utan ha tillkommit mera som resultat av allmänna lämplighetsbedömningar. Bankföreningen ser därför med tillfredsställelse, att den år 1962 tillsatta utredningen rörande gränsdragningen mellan olika kreditinstituts verksamhetsområden (kreditinstitututredningen) bl. a. fått i uppdrag att undersöka möjligheterna att förenkla och förenhetliga reglerna om inlåningsrätten.

På en punkt anser föreningen emellertid en uppmjukning av dessa regler i vad de rör affärsbankerna så starkt påkallad, att den bör genomföras utan dröjsmål, nämligen såvitt avser rätten till täckningsfrihet för fordringar mot säkerhet av bottenin-teckningar i fastighet eller i tomträtt. För sådana fordringar, framhåller föreningen, åtnjuter sparbanker och jordbrukskassor full täckningsfrihet, medan de däremot i affärsbankerna räknas som täckningsfria endast i den mån de — tillsammans med fordringar mot säkerhet av obligationer — inte överskrider vare sig tredubbla värdet av bankernas eget kapital eller etthundra miljoner kronor.

Föreningen erinrar i fortsättningen om att vid förarbetena till 1955 års banklag som skäl för uppdragandet av de ifrågavarande gränserna åberopades, att alltför stor rubbning i tidigare gällande regler borde undvikas och att behovet av att kunna lämna fastighetskrediter var störst i de banker vilkas eget kapital inte översteg trettiofem miljoner kronor. Häremot framhåller föreningen att numera, på grund av bostadsproduktionens starka och ständigt stigande kapitalbehov, en ökad efterfrågan på fastighetslån gör sig gällande även i de större bankerna. Föreningen menar, att dessa bankers möjligheter att tillmötesgå en sådan efterfrågan inte i onödan bör försvåras och att det därför synes angeläget att täckningsfrihet för placeringar i fastighetskrediter blir medgiven i större omfattning än nu.

Bankföreningens framställning utmynnar i en hemställan att Kungl. Maj:t måtte förelägga riksdagen förslag till sådan ändring av 62 § första stycket g) banklagen, att täckningsfrihet för där avsedda fordringar blir medgiven intill ett sammanlagt belopp motsvarande högst tre gånger bankbolagets eget kapital och högst tvåhundra miljoner kronor.

Remissyttrandena

Såsom redan inledningsvis nämnts, har bankföreningens förslag till lagändring godtagits av alla remissinstanser.

Bankinspektionen anser sig emellertid inte kunna dela bankföreningens uppfattning, att reglerna om affärsbankernas inlåningsrätt generellt sett är onödigt stränga. Inspektionen hävdar, att åtskilliga tecken tyder på att riskerna i bankverksamheten framdeles kommer att öka. Kraven på kapitaltäckning bör därför enligt inspektionens mening inte anpassas efter inflationsperiodens onormalt låga förlustsiffror utan efter de risker, som ändrade framtida förhållanden kan medföra. Med hänsyn till att den av bankföreningen nu föreslagna jämkningen i reglerna om inlåningsrätten är av mycket begränsad betydelse vid bestämmandet av erforderligt marginalkapital och då det är av viss vikt att reglerna i detta hänseende så långt möjligt utformas efter enahanda grunder i de olika kreditinstituten, vill inspektionen emellertid inte motsätta sig bifall till föreningens framställning.

Bostadsstyrelsen påpekar i sitt remissyttrande, att bostadsbyggandet genom särskilda åtgärder kunnat öka så att igångsättandet av nya bostadsföretag under år 1962 kommit att omfatta omkring 90 000 lägenheter. Detta innebär en stegring med omkring 15 000 lägenheter i förhållande till året dessförinnan. I sina beräkningar av anslag för budgetåren 1962/63 och 1963/64 har bostadsstyrelsen utgått från att det skall bli möjligt att bibehålla den uppnådda höga produktionsnivån och kanske ytterligare höja denna. Då en sådan stegring i bostadsbyggandet måste antagas ställa ökade krav på kapitalmarknaden, anser styrelsen det vara av vikt, att alla åtgärder vidtas som kan underlätta kreditgivningen för bostadsändamål. Bostadsstyrelsen tillstyrker därför bankföreningens förslag.

Kreditinstitututredningen lämnar framställningen utan erinran men understryker samtidigt, att detta inte innebär något slutligt ställningstagande

från utredningens sida till frågan om täckningsfrihetens omfattning för affärsbankernas fastighetskrediter. Utredningen anser sig sålunda oförhindrad att, som ett led i den av utredningen planerade prövningen av affärsbankernas och övriga kreditinstituts inlåningsrätt, i sin helhet åter behandla denna fråga.

Sveriges jordbrukskassaförbund, slutligen, förklarar, att förbundet inte har något att erinra mot att affärsbankerna får den begärda lättnaden. Detta innebär dock inte, heter det, att förbundet principiellt tagit ställning till frågan huruvida samma rätt till täckningsfrihet bör gälla för affärsbanker som för jordbrukskassor.

Departementschefen

Omsorgen om insättarnas trygghet har motiverat särskilda regler i banklagen om att bank inte får ta emot inlåning till högre belopp än som står i viss relation till bankens eget kapital. I den mån bankens tillgångar anses placerade riskfritt eller med liten risk får emellertid inlåning, som till beloppet motsvarar sådana placeringar, tas emot utan särskild täckning i det egna kapitalet eller med täckning endast till viss del. Liknande regler finns i sparbankslagen och i lagen om jordbrukskasserörelsen.

Bland de placeringar, som enligt banklagen är delvis täckningsfria, återfinns fordringar mot säkerhet av fullgoda inhemska obligationer eller in-teckning inom sextio procent av taxeringsvärdet i vissa fastigheter eller i tomträtter med byggnader väsentligen avsedda för bostadsändamål. Sådana fordringar är täckningsfria till ett sammanlagt belopp av högst tre gånger bankens eget kapital och högst etthundra miljoner kronor. I sparbank och centralkassa för jordbrukskredit är däremot sådana fordringar som nu nämnts obegränsat täckningsfria.

Bankföreningens framställning syftar till att vidga ramen för de täckningsfria placeringarna genom att höja det belopp, intill vilket fordringar mot säkerhet av fullgoda inhemska obligationer eller botteninteckning i fastighet eller tomträtt är täckningsfria, från etthundra till tvåhundra miljoner kronor. Som främsta skäl för framställningen har bankföreningen anfört, att bostadsproduktionens starka och ständigt stigande kapitalbehov medför en ökad efterfrågan på fastighetslån i bankerna. Enligt föreningens uppfattning bör möjligheterna att tillmötesgå denna efterfrågan inte vara onödigt kringskurna. Föreningen anser vidare, att det strängt taget inte finns anledning behandla affärsbankernas fastighetskrediter på annat sätt än sparbankernas och centralkassornas.

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt bankföreningens framställning eller lämnat den utan erinran. Från något håll har dock betonats, att samtycke till reformen inte innebär ett instämmande i föreningens uppfattning att fastighetskrediterna i inlåningshänseende bör behandlas på samma sätt i banklagen som i sparbankslagen och lagen om jordbrukskasserörelsen.

Den av bankföreningen föreslagna lagändringen har en tämligen begränsad räckvidd och kan knappast innebära några märkbart ökade risker för

insättarna. Däremot synes en ökning av täckningsfriheten i enlighet med förslaget allmänt sett kunna medföra vissa fördelar, främst med hänsyn till att kreditgivningen för bostadsändamål därigenom underlättas. Såsom bostadsstyrelsen framhållit, ställer den under senare år kraftigt stegrade bostadsproduktionen stora krav på kapitalmarknaden, och det är, som även bankföreningen betonat, angeläget att på olika sätt tillmötesgå dessa krav.

I den nyligen tillsatta kreditinstitututredningens uppgifter ingår att pröva frågan om utformningen av reglerna angående kreditinstitutens inlåningsrätt. I avvaktan på utredningens resultat bör inte ske några principiella eller eljest mera väsentliga ändringar i dessa regler. Den här ifrågasatta ändringen kan emellertid inte anses föregripa den omprövning, som i detta hänseende ankommer på kreditinstitututredningen, och således föreligger inte heller från denna synpunkt hinder mot ett bifall till framställningen.

På grund av det anförda vill jag, i överensstämmelse med bankföreningens framställning, föreslå en sådan ändring av 62 § första stycket g) banklagen, att täckningsfrihet för där avsedda fordringar blir medgiven intill ett sammanlagt belopp motsvarande högst tre gånger bankens eget kapital och högst tvåhundra miljoner kronor. Lagändringen bör träda i kraft den 1 juli 1963.

IV. Departementschefens hemställan

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av 28 § lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker; och

2) lag angående ändrad lydelse av 62 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse.

Författningsförslagen torde som *Bilaga*¹ få fogas vid statsrådsprotokollet för denna dag.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över lagförslagen måtte för det i § 87 regeringsformen angivna ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Per Eskilsson

¹ Bilagan har här uteslutits. De vid propositionen fogade författningsförslagen är — bortsett från vissa mindre jämkningar av redaktionell art — likalydande med de i bilagan intagna.

Utdrag av protokoll, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 9 april 1963.

Närvarande:

**justitieråden ROMANUS,
DIGMAN,
NORDSTRÖM,
regeringsrådet HOLMGREN.**

Enligt lagrådet den 27 mars 1963 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 15 mars 1963, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen angivna ändamålet inhämtas över upprättade förslag till 1) *lag angående ändrad lydelse av 28 § lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker* och 2) *lag angående ändrad lydelse av 62 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse.*

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av hovrättsassessorn Axel Wallén.

Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

Ur protokollet:

Birgitta Liljefors

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 april
1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets den 9 april 1963 avgivna utlåtande över de den 15 mars 1963 till lagrådet remitterade förslagen till

1) lag angående ändrad lydelse av 28 § lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker; och

2) lag angående ändrad lydelse av 62 § lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse.

Föredraganden anför.

Lagrådet har lämnat lagförslagen utan erinran. De torde efter några mindre jämkningar av redaktionell art få föreläggas riksdagen till antagande.

Med hänsyn till angelägenheten av att de föreslagna lagändringarna träder i kraft snarast möjligt har i lagförslagen tidpunkten för ikraftträdandet angetts till den 1 juli 1963. Om riksdagen skulle finna skäl föreligga att uppskjuta den slutliga behandlingen av förslagen till årets höstsession, torde tidpunkten för ikraftträdandet emellertid böra framflyttas till den 1 januari 1964.

Föredraganden hemställer härefter, att lagförslagen med de nyss angivna jämkningarna måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven-Olof Norberg